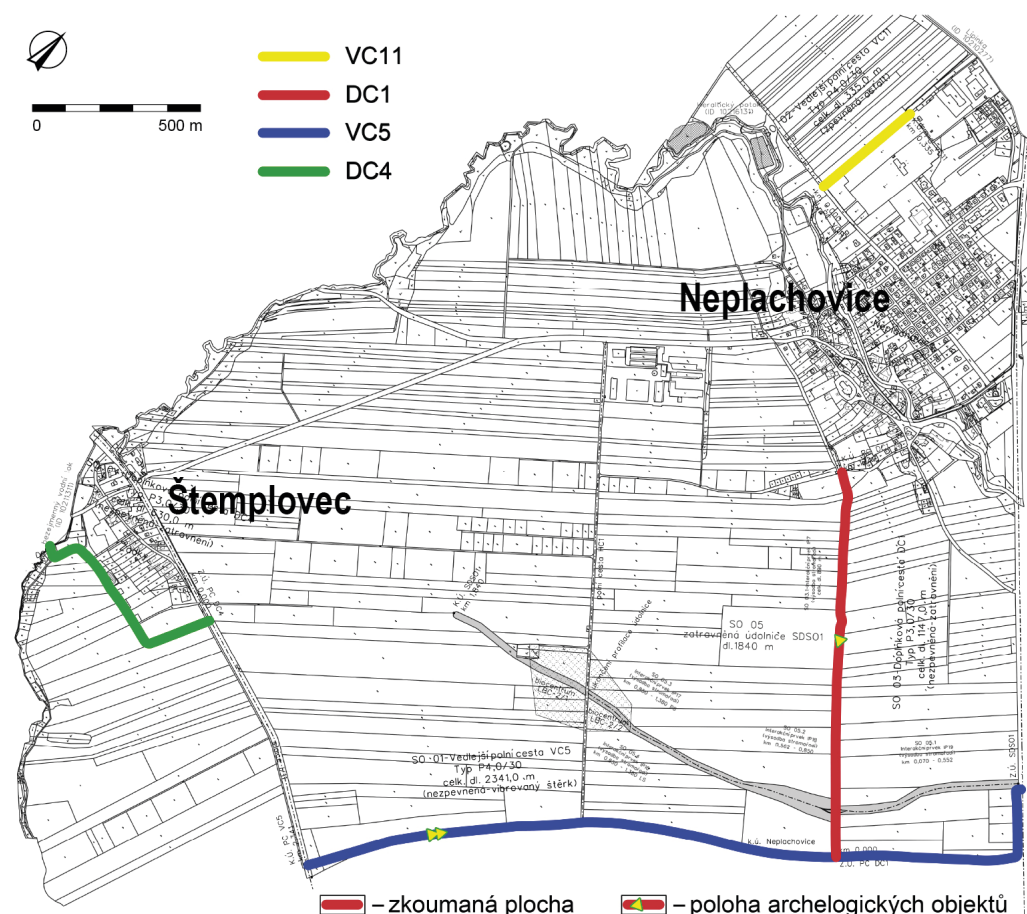

Obr. 14. Neplachovice. Lokalizace zkoumaných ploch s umístěním archeologických objektů. Autor J. Fritsch.

Fig. 14. Neplachovice. Excavated areas with the location of archaeological features. Author J. Fritsch.

V rámci výzkumu byly zachyceny čtyři pravěké zahloubené objekty, zjištěné na úsecích doplňkové polní cesty DC1 (obj. 500) a vedlejší polní cesty VC5 (obj. 501–503). Jednalo se o sídlištní jámy, z nichž dvě byly v superpozici. Plocha doplňkové polní cesty DC4 byla na archeologické situace negativní. Práce na vedlejší polní cestě VC11 skýtal pouze revitalizaci stávající zpevněné vozovky, a tedy klasická skrývka prováděna nebyla.

Při exkavaci objektů a povrchovém sběru bylo získáno 30 archeologických nálezů. Soubor tvoří převážně keramické fragmenty a štipaná industrie. Keramický materiál získaný z obj. 500 čítá čtyři drobné zlomky výdutě tenkostěnné nádoby a část ucha. Těsto je silně ostřené pískem a do červenohněda vypálené. Charakter materiálu umožňuje rámcové datování objektu do pozdního eneolitu, pravděpodobně pak souvisí s kulturou šňůrové keramiky, jejíž existence byla již v minulosti prokázána na okolních katastrech (Holosovice, Loděnice, Vávrovice) (Pavelčík 1989; Hlas 2015 aj.).

Ze zkoumaných objektů na ploše vedlejší polní cesty VC5 obsahoval archeologické nálezy v primárním uložení pouze obj. 502. Ve výplni se nacházely keramické fragmenty cihlového zabarvení, více ostřené, středně silné, a dále pak zlomky z nádoby tmavě hnědého výpalu, z jemně plaveného těsta. Dle charakteru těchto nálezů předpokládáme spojitost s kulturou nálevkovitých pohárů.

Výsledky výzkumu potvrzují přítomnost pravěkého osídlení v dosud nezkoumaných částech katastru Neplachovic a doplňují poznání sídlištní struktury v širším zázemí Opavska.

Literatura

- AMČR:** Záznam M-202405186 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202405186>.
Hlas, J. 2015: Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava).
Přehled výzkumů 56(1), 170–171.
Pavelčík, J. 1989: Pravěké lokality u Holasovic (okr. Opava).
Přehled výzkumů 1986, 95–96.

Summary

A rescue excavation in Neplachovice (Opava District), conducted in connection with construction works in 2024, revealed four prehistoric features. The pottery assemblage dates them to the Late Eneolithic and the Funnel Beaker culture (Fig. 14).

Petr Rataj, Iva Vondroušová

Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)

Ul. Arbesova č. p. 45; „Zahrady“, parc. č. 545/4.

Jordanovská kultura. Sídlíště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
 AMČR: M-202601044.

Lokalizace: S-JTSK: -548525.83, -1123857.58; -548532.33, -1123875.98; -548555.04, -1123866.48; -548547.88, -1123848.57

V květnu 2025 prozkoumali pracovníci Archeologického centra v Olomouci, p. o., na stavbě bytového domu sedm objektů datovaných do eneolitu (jordanovská kultura) a novověku. Eneolitické objekty, zásobní jámy a soujámí náleží známé lokalitě zkoumané mezi léty 2004–2025 (Kalábek 2025).

Literatura

AMČR: Záznam M-202601044 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202601044>.
Kalábek, M. 2025: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc).
Přehled výzkumů 66(1), 249.

Summary

An archaeological excavation beneath an apartment building in Arbesova Street in Olomouc (Slavonín cadastral area) uncovered seven features dated to the Jordanów culture and the Modern period.

Marek Kalábek

Ořechov (k. ú. Ořechov u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Břesty“, „Kratiny“, parc. č. 5472, 5473, 5571–5573, 5485, 5526.

Moravská malovaná keramika (eneolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202404457.

Lokalizace: WGS-84: 49.0209714N, 17.3050928E; 49.0232650N, 17.3071742E

Od listopadu 2024 do února 2025 byl realizován záchraný archeologický výzkum vyvolaný budováním záchytných příkopů na polních tratích „Břesty“ a „Kratiny“. Ve dvou úsecích skryvky ornice na trati „Břesty“ se podařilo zdokumentovat celkem 29 zahloubených objektů (Kuchař 2026). Mezi nimi byly identifikovány sloupové jámy, zásobní jámy i otisky nadzemních sloupových konstrukcí, převážnou část však tvořily blíže neinterpretované sídlištní objekty. Ze zájmové polohy pocházejí doklady vícefázového osídlení od staršího neolitu (viz oddíl Neolit) po časný eneolit. Osm objektů poskytlo materiál zařaditelný do mladšího stupně lengyelské kultury (fáze MMK IIa, Lengyel II; Podborský 1993, 117–122). U části objektů nebylo možné vzhledem k absenci chronologicky citlivých prvků přesnější kulturní zařazení stanovit, a jsou proto obecně datovány do mladšího zemědělského pravěku (některé indicie ovšem nevylučují i možné osídlení v epi-lengyelském období). Samostatně stojící sloupové jámy zůstaly bez datace. V keramickém souboru zaujímají významné místo fragmenty lengyelské keramiky s plastickou aplikací ve formě výčnělků připomínajících stylizované sovi hlavičky a zejména početná kolekce bíle malované keramiky

Obr. 15. Ořechov. Prozkoumaný objekt 529 datovaný ke kultuře s moravskou malovanou keramikou. Foto M. Komarek.

Fig. 15. Ořechov. Investigated feature 529 dated to the Moravian Painted Ware culture. Photo by M. Komarek.

z objektu 529 (obr. 15). Materiálová analýza malby prokázala použití pigmentu na bázi vápna (Slavíček 2025). V kontextu regionu jde o mimořádný nález, neboť malovaná lengyelská keramika se na území Slovákka vyskytuje jen výjimečně. Nález z Ořechova překvapil počtem i kvalitou dochování ztvárněných motivů. Soubor movitých nálezů dále doplňuje štípaná a broušená kamenná industrie, ostatní kamenné artefakty, mazanice a zvířecí kosti určené k následnému osteologickému zpracování. Zachycenou situaci lze interpretovat jako pozůstatek polykulturní sídlištní lokality osídlené nejméně ve dvou pravěkých obdobích. Nově identifikované naleziště tak významně rozšiřuje dosavadní poznatky o pravěkém osídlení jihovýchodního podhůří Chřibů v období neolitu a eneolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202404457 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202404457>.
Kuchař, Z. 2026: Ořechov – „Břesty“, „Kratiny“. Rkp. nálezové zprávy, č. j. 868/26. Uloženo: Slovákcké muzeum v Uherském Hradišti.

Podborský, V. 1993: Lid s moravskou malovanou keramikou. In: V. Podborský a kol.: *Pravěké dějiny Moravy*. Vlastivěda moravská. Země a lid. Svazek 3. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 108–145.

Slavíček, K. 2025: *Analýza malbou zdobených keramických střepů kultury s moravskou malovanou keramikou z archeologického výzkumu v Ořechově Břestech 2024/2025, z objektu 529*. Rkp. výzkumné zprávy. Uloženo: Ústav geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity.

Summary

In 2024 and 2025, settlement features dated to the Moravian Painted Ware culture (Fig. 15) were identified and documented in the 'Břesty' and 'Kratiny' fields in Ořechov (Ořechov u Uherského Hradiště cadastral area, Uherské Hradiště District).

Zdeněk Kuchař

Osek nad Bečvou (okr. Přerov)

„Horečka“, parc. č. 663/16.

Kultura šňůrové keramiky. Ojedinelý artefakt. Náhodný zásah/nález. Průzkum. AMČR: M-202504991-N00004.

Lokalizace: WGS-84: 49.521569, 17.551475

V závěru roku 2025 nalezli spolupracovníci Muzea Komenkého v Přerově D. Tutková a P. Ondroušek během povrchového sběru v trati „Horečka“, na levobřežní terase říčky Trnávka, poblíž severovýchodního okraje katastru obce Osek nad Bečvou kompletní exemplář broušeného vrtaného kamenného nástroje. Jedná se o sekeromlat jednoduchého tvaru. V nárysu má pětiúhelníkový tvar s vysedlými boky. Příčný průměr v týlní části je plošně oválný a v břitové pravoúhlý se zaoblenými rohy (obr. 16). Celková délka předmětu činí 126 mm. Maximální dochovaná šířka je 57 mm. Výška nástroje v úrovni provrtu je 32 mm, v úrovni týlu pak 23 mm. Hmotnost artefaktu činí 336 g. Povrch nástroje byl kvalitně obroušen. Provrt o průměru 20,5 mm byl umístěn mírně excentricky vzhledem k šířce nástroje a zároveň blíže k břitu nástroje.

Popisovaný předmět byl zhotoven z intenzivně patinovaného serpentinitu se světle zelenou až šedozelenou barvou patiny. Surovina má náznak foliace díky šmouhovité stavbě tvořené temněji zelenými šlírami. Ta probíhá šikmo vůči protažení sekeromlatu.